

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Azerbaijan

Milli Məclisin
24 fevral 1994-cü il 791 №-li qərarı
**“Mən Milli Məclisə
təklif verdim...”**
Parlament qəbul etdi

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycanın dövlət məstəqiliyi Azərbaycan xalqının milli sərvəti

Qazet 1993-cü ilin aprel ayından növ olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

24 fevral
2024-cü il,
şənbə
№ 036 (6622)
Qiyməti
60 qapık

3 №-li
protokol

Bax sah. 3

Nüvədinin
ilhaqından
95 il ötür...

İlham Əliyev:
Xocalıda bayraqın
qaldırılması daha da
həyəcanlı idi...
...fikirləşirdim,
bu gün biz
tam əminliklə
deyə bilərik ki,
Xocalı qurbanlarının
qanı yerdə qalmadı!

Heç kəsa sırr olmayan nüfuz!

Enerji əməkdaşlığında yeni səhifə

Hazırda kifayət qədər yüksək səviyyədə olan Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri cəxərəfli səciyyə daşıması ilə diqqəti cəlb edir. Qarşılıqlı məraqlar osasında qurulan əlaqələr həyatın on müxtəlif sahələrini əhatə edir. O cümlədən imzalanan yeni sonərlər və icrasına başlanan layihələr qarşılıqlı fəaliyyət sferalarının genişlənməsinə mübənit zəmin formalasdır. Diqqəti çəkən məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, Azərbaycanın və Türkiyənin liderlərinin yüksək emzili ilə reallaşdırılan enerji və nəqliyyat layihələri yalnız iki ölkənin mənafəyinə xidmət etmir, eyni zamanda bütün Avrasiya coğrafiyası üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu günlərdə Türkiyəyə uğurla baş tutan səfəri çərçivəsində mətbuatla verdiyi Beyanatndan iki qardaş ölkənin həyata keçirdikləri layihələrin regional və global öməmindən bəhs edən Prezident İlham Əliyev bizim birgə həyata keçirdiyimiz layihələrin kifayət qədər çox olduğunu deyib: "Nəqliyyat, enerji layihələri bizim sorhədlərimizdən kənarda da artıq önemli rol oynayır. Enerji və nəqliyyat tohələsizliyi bu gün..."

Bax sah. 5

2040-cı ilə qədər...
Hədəfə çatmaq üçün həmrəy olmalıyıq!

Bax sah. 5

Milli Məclis hansı məsələləri müzakirə edib?

Fevralın 23-də Milli Məclisin yaz sessiyası üzrə növbəti plenar iclası keçirilib. Sahibə Qafarovannın sədrliyi ilə keçirilən toplantından gündəliyinə 11 məsələnin müzakirəsi daxil edilib.

Əvvəlcə deputatlar cari məsələlər ətrafında çıxış ediblər. Deputat Bəhrəz Məhərrəmov çıxışında bildirib ki, Prezident seckilərinin, o cümlədən yerli antimilli ünsürlərin timlərində bəzi dairələr Azərbaycana münasibətdə artan əssəz təzyiq cəhdləri fonunda, Qərbin seckilərinə mönfi reaksiyalarına ümidi idti: "Amma seckidən cəmi iki gün sonra Müxənə Təhlükəsizlik Konfransında İlham Əliyevin elini sixib tobrik etmək üçün uzun bir növbə var idi. Azərbaycan Prezidenti Konfransda gün yarım ərzində qarşı tərefin xahişi ilə 30-a yaxın dövlət və hökumət başçıları, beynəlxalq toşkələrlə rəhbərləri və global iqtisadiyyatda söz sahibi olan özəl sektor nümayəndələri ilə görüşdü. Bu, eyni zamanda Azərbaycanın antiterror..."

Bax sah. 4

Birgə səylərlə böyük hədəflərə doğru

Üçüncü Demokratiya Sammiti...

Bu ilin mart ayında sayıca üçüncü Demokratiya Sammitinin keçirilməsi növərdə tutulur. Bu dəfə tödbirə ev sahibliyini Koreya Respublikası edəcək. "Yonhap" agentliyinin yaydığı məlumatın görə, ABŞ və Koreya Respublikası dövlət katibi Antoni Blinkenin üçüncü Demokratiya Sammitində iştirak üçün Seula mümkün səfərinə dair danışqlar aparırlar. Agentliyə açıqlama verən mənbələrinin sözlərinə görə, səfərlərə bağlı yekun qərar hələ verilməyib, lakin çox güman ki, bu sofer baş tutacaq. Agentliyin həmsəhətəri hesab edirlər ki, A.Blinken Cənubi Koreyaya sofer edərsə, ABŞ Prezidenti Cozef Bayden tödbirə böyük ehtimalla onlayn olaraq qatılacaq.

Ümumiyyətə, 2021-ci ilin dekabrında ilk dəfə keçirilən Demokratiya Sammiti yeni dünya düzənnənin formalasdırılması istiqamətində ilk addım kimi qiymətləndirildi. Demokratiya Sammitinin ikinci raundunda da maraqlı proseslər yaşandı. Belə ki, ABŞ 2023-cü ilin 29-30 mart tarixlərində ikinci Demokratiya Sammitinə ev sahibliyi edib. Əgər siyasi klublarda ABŞ...

Bax sah. 5

Avropa İttifaqı yenilənməlidir!

Sıralarında 27 dövləti birləşdirən Avropa İttifaqı (Aİ) sədrliyin dəyişməsi orxəsindədir. Quruma sədrlik rotasiya qaydasında deyisir. Belə ki, Al Şurasına yarımlılik sədrlik hüquq rotasiya ilə növbəti üzv dövlətlərə verilir. Hazırda quruma sədrliyi Belçika həyata keçirir. Cari ilin iyun ayında bu ölkə sədrliyi Macaristana təhvil verecek. Ancaq belə görünür ki, Avropa İttifaqında növbəti sədrlik əvəzlenməsi yalnız hüquqı osasda baş verməyecək. Bütövlükde qurum daxilində yaşanmış nəzarəliqlər, artan ziddiyyətlər yeni islahatların aparılmasını zərurətə çevirib.

Aİ maraqlarına zorba vuran Fransa

Hazırda beynəlxalq münasibətlər sistemində qaydaların dəyişdirilməsi müşahidə edir. Aydın şəkilde görünür ki, ölkələrə münasibətlərdə beynəlxalq hüquq işləmər. Oxşar məzmunlu məsələlərə selektiv yanşımalar sərgilənir. Eyni zamanda, ayı-ayrı beynəlxalq təşkilatlar öz statuslarını kənarə çıxaraq onlara aid olmayan işlərlə möşəğul olmaq, hətta beynəlxalq gündəliyi qərozəli şəkildə yönəldirməye çalışırlar. Bir sıra hallarda Avropa İttifaqında da bu kimi...

Üçüncü ilin birinci günü...

Bu gün Rusiya-Ukrayna münaqişosunun başlamasının iki ili tamam olur. 2022-ci il fevralın 24-də başlayan müharibə region üçün ağır nöticələr verib. Sonu görünməyən müharibə indiyə qədər hər Rusiyaya, həm də Ukraynaya xeyli zərər vurub. Belə ki, Ukraynada minlərlə mülki insan həyatını itirib, hərbçilər hələk olub, xeyli sayıda infastruktur dağıldılib, milyonlara insan qaçqın vəziyyətine düşüb. Bu ölkənin ərazisindən 20 faizi yaxını hazırda Rusiya ordusunun nəzarətindədir. Mühərbi Rusiya üçün da ağır nöticələrə səbəb olub. Bu günə qədər Rusiya tərefinin döyüşlərdə üümülməklə 400 minden çox hərbçisinin hələk olduğu barədə məlumatlar yayılıb.

Ötən ilin yanında öks-hücumə keçən Ukrayna ordusu cəbhədə müəyyən dönüş yarada bilmədi. Xarkov vilayətinin böyük hissəsi, Luqansk, Donetsk vilayətlərində də bəzi yaşayış məntəqələri azad olundu. Ukrayna Orduşu dənə çox ölkənin cənubunda uğurlu hərbi əməliyyatlar keçirdi, Xerson şəhəri azad edildi. Lakin Qərbin hərbi yardımçılar azaltmasında və rusların cəbhədə güclü müdafiə sistemi qurması Kiyevin öks-hücum gözləntilərini tam doğrultmadı. Ukrayna ordusuna qarşıya qoyulan hədəflərə nail olmadı, yalnız kiçik bir əraziyi azad edə bildi. Son zamanlar iso...

Bax sah. 7

Uçmaq istəyən balıq

Bütün uşaqlar, yeniyetmələr tez böyüməyə, yaşlanmağa, sorbət həyətə başlamağa can atırlar, ancəd Holden uşaqlığından ayrılmak istəmir. Görüşdürüy, öpüşdürüy qızlar belə ona təselli olub iləmir, onun bu dünyadaki tək təsəlli, qoruyucu məleyi on yaşlı bacısı Fibidir. Kiçik qardaşı Alli dünyadan vaxtsız köçüb, böyük qardaşı D.B. isə müstəqil yazıçılığın dasını atıb Hollivud üçün sənərilər yazır. Hollivud da, onun artistləri, filmləri de Holdenən ötrü riyakarlığın, saxtakarlığın simvoludur.

Heç şübhəsiz, Amerika kino sonayesinin nohənginə Selincerin beslədiyi somimi, barışmaz nifrotin bir səbəbi dənən gənclik xatirəsindən irəli golur. Yazıçı cavanlığında məşhur Amerika dramaturqu Yucin O'Nillin qızı Unaya aşiq olmuşdu. On da Selincerin 23, qızın 16 yaşı vardı. Selincər müharibə yollanından sonra 18 yaşlı Una özündən 36 yaş böyük Hollivud aktyoru - 54 yaşlı Çarli Caplinə əra getmişdi. O vaxtdan yazıçı dənə şöhrəti aktyora beslədiyi kin-küdürü ömrü boyu sinesindəござrdı, onun filmlərinə heç vaxt baxmadı, Hollivuddan heç vədə xoşanmadı.

Holden Kolfeld də öz yaradını kimi Hollivud adı çəkiləndə çimçəşir, hətta xəyalən böyük qardaşını Amerikanın qərbində...

Bax sah. 7

Makronun
kürayındəki
Bricit qorxusu...

Avropa İttifaqı
yenilənməlidir!

Bax sah. 6

Bax sah. 6

Heç kəsə sırr olmayan nüfuz!

20-30 ölkə beynəlxalq ictimaiyyət adından danışa bilməz...

Özünəməxsus, hər cəhətdən mütərəqqi inkişaf modelinə malik olan Azərbaycan daim o mövqedən çıxış edir ki, dünyada dövlətlər arasında münasibətlər beynəlxalq hüquq normalarına və prinsiplərinə uyğun qurulmalıdır, ədalət prinsipi öne çəkilməlidir. Bunun əksini ayrı ayrı coğrafiyalarda geosiyasi gərginliklərin artması, yeni-yeni kataklizmlərin meydana gəlməsi, milli zəmində münaqişələrin alovlanması deməkdir. Dünyanın sabitliyi və ahəngdar inkişafi hər yerdə və hər zaman “böyük qardaş”, “kiçik qardaş” yanaşmalarını inkar edən paritet əsaslı, qarşılıqlı maraqlara söykənən münasibətlərdən keçir. Hər zaman qlobal təhdidlərə qarşı beynəlxalq həmrəylik təşəbbüsəri irəli sürən Prezident İlham Əliyev beynəlxalq münasibətlər sistemi ilə bağlı ölkəmizin qətiyyətli mövqeyini növbəti dəfə andιcmə mərasimində söylədiyi nitqində diqqətə çatdırıb.

**Hansısa ölkələr və yaxud ölkələr qrupu
beynəlxalq ictimaiyyət funksiyalarını
öz üzərlərinə götürmək istəyirlər**

Dünyadakı nizam, beynəlxalq münəsibətlər sistemi ilə bağlı Azərbaycanın ifadə etdiyi narahatlıq əbəs deyil. Həzirdə aydın şəkildə başa düşülür ki, beynəlxalq münasibətləri bir neçə on il bundan əvvəlki qaydada tənzimləmək mümkün deyil. Zaman dəyişib, narahatlıq doğuran yeni çağırışlar meydana gəlib. İnsan hüquqlarının pozulması, maliyyə böhranları və ekologianın pisləşməsi ilə müşahidə olunan silahlı münaqişələr, təcavüzkar, ekspansionist siyasetlər, terrorçuluq, separatizm, beynəlxalq müteşəkkil cinayətkarlıq və ekstremizm dünyada milyonlarla insana mənfi təsir göstərməkdə davam edir. Etiraf olunmalıdır ki, bütün bu kimi mənfi təzahürlər bir sıra hallarda müttərif qlobal əhəmiyyətli məsələlərə selevit yanaşmanın, ikili standartların tətbiqinin nəticəsində meydana çıxaraq genişlənib. Dünya nizamı vahid qaydalar əsasında müəyyənləşdirilməlidir, əks halda dünyani təhdid halları daha da arta bilər. Prezident İlham Əliyevin dəfələrlə ifadə etdiyi “Bu gün dünyanın hər zaman olduğundan daha çox beynəlxalq hüquqa hörmət və bunu təmin etmək iqtidarında olan səmərəli qlobal təsisatlara ehtiyacı var” fikri öz aktuallığı ilə diqqəti xüsusi cəlb edir.

Biz son illərdə Yaxın Şərqi coğrafiyasında geostrateji məsələlərə ekspanzionist yanaşmaların acı fəsadlarını müşahidə edirik. Böyük bir coğrafiyada dövlətlərin suverenliyi pozulur, milyonlarla insan rahat həyatından möhərum qalıb. Həmçinin Azərbaycan da ikili yanaşmala məruz qalan ölkər sırasında yer alır. Biz işğal dövründə Qərbi Azərbaycanda yaradılan saxta Ermənistan dövlətinin dünyada havadarları tərəfindən necə güclü şəkildə dəstəkləndiyinin şahidi olduq. İşgalçi Ermənistan üç onillik ərzində daim sübh danışqlarında qeyri-konstruktivlik nümayiş etdirir, beynəlxalq hüquq normaları ilə bir araya siğmayan tələblər irəli sürür və daim keçmiş təmas xətti boyunca təxribatlara əl atırı. Bu kimi

davranışlarla Ermənistan, öslində işgal neticəsində yaranan keçmiş status kvonu sonsuzluğadək uzatmağa çalışırı. Məhz bu səbəbə görə də 28 il davam edən danışıqlar prosesi hec bir səməra

İlham Əliyev: "Bəzən eşidirik ki, hansısa ölkələr, yaxud da ki, ölkələr qrupu beynəlxalq ictimaiyyət funksiyalarını öz üzərinə götürmək istəyir və beynəlxalq ictimaiyyət adından danışmağa çalışır. Sözü olmayanda deyir ki, beynəlxalq ictimaiyyət bu məsələni yaxşı qəbul etməz, beynəlxalq ictimaiyyət o məsələni yaxşı qəbul etməz. Birincisi, bu, təvazökarlıqdan uzaq olan məsələdir. Məhdud sayda olan hər hansı 20-30 ölkə beynəlxalq ictimaiyyət adından danışa bilməz, o ki qaldı bir ölkə, ümumiyyətlə, danışa bilməz"

vermirdi. Nəticə faktiki olaraq sıfır idi. BMT, ATƏT kimi aparıcı beynəlxalq təşkilatların və digərlərinin Ermənistən qoşunlarının Azərbaycan ərazilərindən dərhal və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən qətnamə və qərarlar qəbul etməsinə, xüsusilə, BMT Təhlükəsizlik Şurasının, demək olar ki, 30 il ərzində kağız üzərində qalan 4 qətnaməsinə baxmayaraq, Ermənistənin mövqeyində hansısa bir dəyişiklik baş vermirdi. Bunu yeganə səbəbi isə işgalçılıq siyasetini dövlət siyaseti seviyyəsinə qaldıran Ermənistən beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində cəzalandırılmaması idi. Azərbaycanın təcavüzkarın cilovlanması, ona qarşı sanksiyaların tətbiq edilməsi çağırışları cavabsız qalırdı. Sanki beynəlxalq ictimaiyyət Azərbaycan xalqının humanitar fəlakətinə müəyyən mənada göz yummağa qərar vermişdi. İşgalçının dünya gücləri, beynəlxalq təşkilatlar deyil, Azərbaycanın özü cəzalandırdı. Belə ki, 2020-ci ildə baş verən 44 günlük müharibədə möhtəşəm Zəfərə imza atan respublikamız həm ərazi bütövlüyünü, həm də beynəlxalq hüququ təmin etdi. Bəs beynəlxalq qurumların, ayrı-ayrı supergüc dövlətlərin məsuliyyəti harada idi?

Azərbaycan 44 günlük müharibənin və 23 saatlıq antiterror tədbirlərinin nəticəsində öz gücünə ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etdikdən sonra da bir sıra hallarda selektiv yanaşmalara məruz qalır. Ayrı ayrı Avropa qurumları və ölkələri haqq-ədalət mübarizəsi aparan, suveren ərazisində beynəlxalq hüququ, BMT-nin toz basmış qətnamələri-

Fransa kimi ölkələrin AŞPA kimi beynəlxalq təsisatlarının qərəzli yanaşması

Beynəlxalq ictimaiyyət ölkəmizin tərəfindədir

Fransa kimi ölkələrin və AŞPA kimi beynəlxalq təsisatların qərəzli yanaşmalarına rəğmən, dünya birliyi fərqli yanaşma sərgiləyir. Artıq Azərbaycanın İkinci Qarabağ müharibəsinin və antiterror tədbirlərinin nəticələrinə uyğun olaraq yaratdığı reallıqlar bütün dünyada qəbul olunub. Bu gün Azərbaycan həm İslam coğrafyasında, həm da Avropada milli maraqlarını qətiyyətlə qoruyan, eyni zamanda regional və global təhlükəsizliyə sanballı töhfələr verən ləyaqəti dövlət kimi tanınır. Təkcə son vaxtlarda Prezident İlham Əliyev çoxsaylı ölkələrin hökumət və dövlət başçılarının iştirakı ilə baş tutan mötəbər sammitlərə fəxri qonaq qismində dəvətlər alıb. Eyni zamanda, dövlətimizin başçısının pandemiya dövründə irəli sürdüyü beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsi təşəbbüsü BMT səviyyəsində qəbul olunub.

Respublikamızın dünyanın en büyük ve mühüm dövlətlərarası tədbirlərindən biri olan COP29-a 2024-cü ildə ev sahibliyi etməsi üçün seçilməsi Azərbaycan Prezidentinin növbəti təntənəli qələbəsidir. Bu, Qoşulmama Hərəkatına sədrliyimiz və Təhlükəsizlik Şurasına üzvlüyüümüzdən sonra xarici siyasetimizin en büyük uğurudur. Eyni zamanda, son zamanlar Azərbaycana qarşı çirkin kampaniya aparan bəzi dairələrə tutarlı cavabdır. Dövlət başçısı bir daha bu spekulyasiyaları alt-üst etdi və Azərbaycanın müsbət imicinin üzərinə kölgə sala bilməyəcəklərini sübuta yetirdi. Dövlətimizin başçısı respublikamızın COP29-a ev sahibliyi etmək təşəbbüsünü irəli sürməklə və təşəbbüsün dəstəklənməsinə nail olmaqla Azərbaycanın beynəlxalq alemdə böyük etimad qazandığını nümayiş etdirdi. Ölkəmiz qlobal problemlərdən biri olan iqlim dəyişmələrinin qarşı səyləri səfərbər etmək və bu mübarizəyə töhfə verməklə dünyanın diqqət mərkəzində olacaq. “Beynəlxalq ictimaiyyət isə bizim tərəfimizdədir və İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı, antiterror əməliyyatı zamanı beynəlxalq ictimaiyyət bizi dəstəkləmişdir. Bu gün Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzu hesab edirəm ki, heç kima sırr deyil”, - deyə Prezident İlham Əliyev vurğulayıb.

MÜBARİZ

Birgə saylərlə böyük hədəflərə doğru

Böyük coğrafイヤda iqtisadi integrasiya perspektivleri

İqtisadi potensial da Türkdilli ölkələrin birliyini mümkün və etibarlı edən ən mühüm amillərdən biridir. Hazırda dünyada 200 mil-yona yaxın türk mənşəli insan ya-şayır. Eyni zamanda, Türkdilli ölkələr təbii ehtiyatlarla, o cümlədən də enerji resursları ilə zəngindir. Təbii ki, hazırda qardaş Türkiyə iqtisadi potensialına, müasir sənaye inkişafına görə Türkdilli ölkələr arasında lider mövqeyə malikdir. Ancaq Azərbaycan və digər Türk-dilli ölkələr də öz iqtisadiyyatlarını intensiv şəkildə genişləndirirlər. Türkiyə 761.4, Qazaxıstan 181.7, Özbəkistan 57.9, Azərbaycan 48, Türkmənistan 48 və Qırğızıstan 8.5 milyard dollar nominal ÜDM-ə ma-likdir. Mütəxəssislərin qənaəetine görə, təşkilat daxilində iqtisadi və ticari əməkdaşlığı daha sistemli şə-kildə əlaqələndirmək mümkündür. 1.5 trilyon nominal ÜDM-ə malik

olan Türkfälli ölkələr yeni regional əməkdaşlıq modeli yaradırlar. De-yə bilərik ki, regionun yeni iqtisad xərətesi formalşlaşmadı.

Vurgulamaq yerinə düşər ki, indiyədək TDT-da təmsil olunan ölkələr arasında həm çoxtərəfli, həm də ikitərəfli formatlarda əməkdaşlıq əlaqələri qurulub. Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurası təsis edildikdən sonra iqtisadi əməkdaşlıq çərçivəsində müvafiq qurumların yüksək səviyyəli rəsmiləri arasında çoxsaylı görüşlər keçirilib, bir neçə biznes forum təşkil olunub. Bu görüşlərde və biznes forumlarda quruma üzv dövlətlərin iqtisadi imkanları, əməkdaşlıq sahələri təqdim olunub. O cümlədən investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması, iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və sahibkarlıq üzrə işçi qruplarının yaradılması haqqında qəbul edilən qərarlar böyük aktuallıq daşıyır.

Dünyada yarandığı vaxtdan az sonra tarixin arxivinə qovuşan təşkilatların sayı çox olub. Bu da ilk növbədə onunla bağlı olub ki, həmin təşkilatlar saxta ideyalar əsasında yaradılıb, onların təməlində təbii amillər dayanmayıb. Türkдilli ölkələrin birliyini mümkün və zəruri eden fundamental amillərin sayı isə kifayət qədər çoxdur. Bu sıradə tarixi bağlılıq, milli-mənəvi dəyərlərin eyni kökden gəlməsi, siyasi maraqların uzlaşması, coğrafi yaxınlıq, din, etiqad vəhdəti, mədəniyyətlərin oxşarlığı kimi məqamları xüsusi qeydlər bilərik. Bu gün Türk birliyi məhz bu kimi fundamental zəminə əsaslanmaqla formaslaşaraq getdiyekdən daha da möhkəmlənir.

İqtisadi əməkdaşlıqda yeni istiqamətlər

Zaman ötdük-
cə meydana çıxan
global çağırışlara
uyğun olaraq
TDT-da iqtisadi
sahadət integrasi-
yanın yeni istiqamətləri formalaşır. 2023-cü ilin mart ayında baş
tutan Ankara Sammitində iqtisadi integrasiymanın genişləndirilmə-
si istiqamətində mühüm addım atıldı - Türk İnvestisiya Fondu
yaradılması haqqında Saziş imzalandı. Fondu Türk dövlətlərinin
qurduğu əsas ortaq maliyyə qurumuna çevrilmesi və fondu vəsait-
lərinin birgə layihələrin həyata keçirilməsinə yönəldiləməsi nəzərdə
tutulur. Fond Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin iqtisadi
potensialının inkişafına, onlar arasında ticari-iqtisadi əməkdaşlığın
gücləndirilməsinə, birgə layihələrin həyata keçirilməsinə yönəldilə-
cək. Xatırladaq ki, Türk İnvestisiya Fondu yaradılması təşəbbü-
sü Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə məxsusdur. Fondda ölkə-
mizin payı 100 milyon dollar təşkil edir.

Eyni zamanda, TDT-da birləşən ölkələr sadələşdirilmiş gömrük

dəhlizinin yaradılmasına güclü siyasi iradə göstərirlər. Yeni geosiyasi reallıqlar fonunda TDT-da birləşən dövlətlər arasında şərtləri uzlaşdırılmış sadələşdirilmiş gömrük dəhlizinin yaradılması qarşılıqlı ticarət dövriyyəsinin, eləcə də daşımaların artması üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Xatırladaq ki, Milli Məclis 2022-ci il noyabrın 11-də Səmərqənd şəhərində imzalanan "Türk Dövlətləri Təşkilatının hökumətləri arasında sadələşdirilmiş gömrük dəhlizinin yaradılması haqqında" Sazişin təsdiq edilmesi barədə" qanun layihəsini müzakirə edərək onun qəbuluna səs verib.

TDT-də birləşən ölkələr arasında sadələşdirilmiş gömrük dəhlizinin yaradılmasını ilk növbədə son vaxtlarda Türk dövlətləri arasında iqtisadi əlaqələrin sürətli inkişafı və ticarət dövriyyəsində kəskin artımlar şərtləndirir. Türk dövlətləri arasında ticarət dövriyyəsi 2022-ci ildəki 33 milyard ABŞ dollarından 2023-cü ildə 42 milyard dollara yüksəlib. Bu, il ərzində 27,3 faiz artım deməkdir. TDT 2021-ci ildə 47, 2022-ci ildə 62 tədbir keçirib. Ötən il isə TDT üzrə müxtəlif istiqamətləri əhatə edən 110-dan çox tədbir baş tutub. Bu tədbirlərdə iqtisadi əməkdaşlığın müxtəlif istiqamətlərdə genişləndirilməsi ilə bağlı aktual müzakirələr aparılıb, potensial imkanları diqqət çəkilib.

Siyasi dialoqun, Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla Prezident İlham Əliyev arasında formallaşan dostluqardaslıq münasibətlərinin

Qarşıya qoyulan məqsədlər

ABŞ dollarına çatıb, Azərbaycan şirkətlərinin Türkiyəyə yatırıldığı investisiyaların həcmi isə 19,5 milyard ABŞ dollarımla ötüb. Hazırda Türkiyədə 2000-ə yaxın Azərbaycan, Azərbaycanda isə 4100-dən çox Türkiyə şirkəti fəaliyyət göstərir. Azərbaycanın qardaş Türkiyədə reallaşdırıldığı ən irihəcmli investisiya layihələrindən biri İzmir şəhərində 6 milyard dollardan çox investisiya qoyuluşu hesabına inşa edilən "Star" neft emalı zavodudur. 2018-ci il il oktyabrın 19-da Prezident İlham Əliyevin və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə müəssisənin açılışı baş tutub. "Star" neft emalı zavodu ildə 5 milyon ton dizel yanacağı, 1,5 milyon ton nafta, 1,6 milyon ton təyyarə yanacağı, 1 milyon ton qarışq ksilən/reformat, mayələşdirilmiş neft-qaz (LPG), neft koksu və kükürd istehsal etmək iqtidarındadır.

Qardaş ölkələr olan Azərbaycan və Türkiyə iqtisadi sahədə əməkdaşlığı genişləndirmək üçün qarşıya daha böyük hədəflər qoyublar. Mətbuata verdiyi Bəyanatında iqtisadi sahədə əməkdaşlığın perspektivlərinə diqqət çəkən Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan bildirib ki, 15 milyard dollarlıq hədəfimizə çatmaq üçün səylərimizi artırmaqdə qətiyyətlidir.

3N^o-li protokol

Nüvədinin ilhaqından 95 il ötür...

Qədim türk diyarının taleyini mirzoyanlar, sxakayalar həll edib

Azərbaycanın ən qədim yaşayış məskənlərindən biri olan Nüvədinin Ermənistən SSR-yə ilhaqından 95 il ötür. 18 fevral 1929-cu ildə qədim türk diyarı olan Nüvədi SSRİ-nin ilk illöründə digər torpaqlarımızla eyni taleyi böldü - zorla Ermənistəna birləşdirildi. Nüvədinin Cəbrayıllı qazasından ayrılaraq Ermənistəna ilhaq prosesi həmin illörde Azərbaycan KP MK-nin birinci katibi Levon Mirzoyanın qərarı və "xeyir-duası" ilə baş tutmuşdu. Nüvədinin taleyinin həll olunduğu iclasın protokollarına nəzər yetirdikdə, iştirakçıların mütləq əksəriyyətinin qeyri-azərbaycanlılardan ibarət olması xüsusi diqqət çəkir...

Burdan min atlı keçdi

«ZAQAFQAZİYA SOVET FEDERATİV SOSİALİST RESPUBLİKASI FƏHLƏ, KÖNDLİ, QIZIL ORDU VƏ MATROS DEPUTATLARI SOVETLƏRİNİN MƏRKƏZİ KOMİTƏSİ RƏYASƏT HEYƏTİNİN

18 FEVRAL 1929-cu İL TARİXLİ İCLASININ

3 N^o-LI PROTOKOLU»

Sədrlük edirdi: Sxakaya M. yoldaş.

İştirak edildilər:

Zaq. MİK Prezidiumunun üzvləri:

Bünyadzadə D., Bağırov M., Dolidze A., Stur V., Tağıyev I., Şaverdova A., Yaqubov yoldaşlar.

Zaq. MİK Prezidiumu üzvlüyüne namizədlər:

Cavaxşılı A.,

Torikaşvili E. yoldaşlar.

Zaq. MSI-dən Rixadze A. yoldaş.

Zaq. İcrayıyo Komitəsindən Şeirən yoldaş.

Zaq. MİK toşkilat şöbəsinin müdürü Melnikov F. yoldaş.

Zaq. MİK toşkilat şöbəsinin tolimatçısı Əkbərov yoldaş.

Məsləhətçi: Kaçuxaşvili I. yoldaş.

Eşidildi: Nüvədi, Ernəzir və Tuğut kəndlərinin Azərbaycan SSR-in Cəbrayıllı qazasından Ermənistən SSR-in Megri qazasına aid edilməsi haqqında.

Qərar alındı: Göstərilmiş üç kənd öz torpaqları ilə Erm. SSR Mığır qazasının inzibati idarə etməsinə verilsin.

165

"ZAQAFQAZİYA SOVET FEDERATİV SOSİALİST RESPUBLİKASI FƏHLƏ, KÖNDLİ, QIZIL ORDU VƏ MATROS DEPUTATLARI SOVETLƏRİNİN MƏRKƏZİ KOMİTƏSİ RƏYASƏT HEYƏTİNİN

19 FEVRAL, 1929-cu İL TARİXLİ İCLASININ 3 N^o-LI PROTOKOLU"

Sədrlük edirdi: Sxakaya M. yoldaş.

İştirak edildilər:

Zaq. MİK Prezidiumunun üzvləri:

Bünyadzadə D., Bağırov M., Dolidze A., Stur V., Tağıyev I., Şaverdova A., Yaqubov yoldaşlar.

Zaq. MİK Prezidiumu üzvlüyüne namizədlər:

Cavaxşılı A.,

Torikaşvili E. yoldaşlar.

Zaq. MSI-dən Rixadze A. yoldaş.

Zaq. İcrayıyo Komitəsindən Şeirən yoldaş.

Zaq. MİK Prezidiumu üzvlilikinin müdürü:

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək 200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyev, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək 200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

sına başlanannda nüvədililər respublika rəhbərliyi qarşısında bu fərmanın ləğv olunması barədə dəfələrə məsələ qaldırılmışlar. Lakin istədiklərinə nail ola bilmişlər.

Nüvədi kəndi ən qədim Azərbaycan kəndlərindən biri idi.

Qeyd etdiyimiz kimi, tədqiqatçı, mərhum Həmzə Əliyev (Velioglu)

Nüvədi kəndinin tarixinə aid bir neçə yazılı daş var idi. Həmin daşlar Nüvədi - Qarqadaş abidələrinin Orxon-Yenisey yazılarından xeyli qədim olduğunu bildirir. Həmzə Velioglu Nüvədinin tarixi haqda 1985-ci ildən başlayaraq Azərbaycan mətbuatında da çıxış edərək daşları şəklini və

xidməti emalatxanası, ambulatoriya, hətta son zamanlarda xalçaçılıq fabrikinin filialı yaradılmışdı.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvədi bütün Ermənistəndən yeganə azərbaycanlı kəndi kimi Vətəni qoruyub saxlamış və erməni təcavüzkarlara qarşı mərdliklə mübarizə aparmışdır. Nüvədinin müdafiəsinin təşkilində, əhalinin möhkəm psixoloji-mənəvi müqavimət potensialının möhkəmləndirilməsində bütün nüvədililərə layiq olduları yüksək qiyməti vermek lazımdır. Hər bir nüvədili bu alınmaz qalanın əsgəri idi. Kolxozun sədri, respublika parlamentinin deputati Mayıl Amanovun, böyük nüfuz sahibi olan Cəlal Əliyevin, Həsən və Həzi Musayev qardaşlarının, Əhmədəli Əliyevin ağsaqqallıq missiyalarını necə cəsərət və qətiyyətlə yerinə yetirdikləri üçün qeyri-azərbaycanlılarla bərabər olmayılmışdır.

1988-ci ilin noyabr ayının axınladək

200 mindən artıq azərbaycanlıların Ermənistəndən deportasiya olunmasına baxmayaraq, hər cür məhrumiyətlərə sinə gərərək iki il doqquz aydan artıq bir dövrə Nüvə

